

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЇ / ORGANIZATIONAL & LAW INFORMATION SECURITY

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Олександр Юдін¹, Сергій Бучик²

¹Національний авіаційний університет, Україна

²Житомирський військовий інститут імені С.П. Корольова
Державного університету телекомунікацій, Україна

ЮДІН Олександр Костянтинович, д.т.н.

Рік та місце народження: 1966 рік, м. Київ, Україна.

Освіта: Київський інститут інженерів цивільної авіації (з 2000 року – Національний авіаційний університет), 1989 рік.

Посада: директор Інституту комп'ютерних інформаційних технологій, завідувач кафедри комп'ютеризованих систем захисту інформації з 2005 року.

Наукові інтереси: інформаційна безпека.

Публікації: більше 250 наукових публікацій, серед яких монографії, словники, підручники, навчальні посібники, наукові статті та патенти на винаходи.

E-mail: kszi@ukr.net

БУЧИК Сергій Степанович, к.т.н.

Рік та місце народження: 1971 рік, м. Тверь, Росія.

Освіта: Житомирське вище військово-училище радіоелектроніки ППО, 1993 рік.

Посада: начальник кафедри автоматизованих систем управління з 2012 року.

Наукові інтереси: інформаційна безпека, теорія прийняття рішень.

Публікації: більше 60 наукових та навчально-методичних праць.

E-mail: s_stbu@rambler.ru

Анотація. Проведено аналіз існуючого нормативно-правового та законодавчого забезпечення, вітчизняних і міжнародних стандартів галузі інформатизації держави й суспільства. Детально розглянуто питання, що регламентують зміст та визначення понять інформаційних ресурсів, національних і державних інформаційних ресурсів. Проведено порівняльний аналіз змістовного наповнення та технологій організації державних інформаційних ресурсів, а також розглянуто загально-сформовану систему та найбільш поширені класифікації інформаційних ресурсів державних підприємств, організацій і установ. На основі проведених досліджень надано розширене визначення державним інформаційним ресурсам, їх реєстру, депозитарію (в т.ч. електронним) та загальній системі держави, що їх поєднує.

Ключові слова: державні інформаційні ресурси, нормативно-правове та законодавче забезпечення, класифікація державних інформаційних ресурсів, національні та державні електронні інформаційні ресурси, реєстр і депозитарій електронних державних інформаційних ресурсів.

Вступ

Стрімке зростання новітніх технологій, а також розвиток інфраструктури інформаційно-комунікаційних мереж державного та загального призначення, призвело до створення інтегрованого інформаційного простору держави та всього суспільства. Інформаційні технології знаходять усе ширше застосування у таких сферах, як: державні

системи управління, фінансовий обіг і ринок цінних паперів, розвинута система електронних платежів, система послуг зв'язку та телебачення, системи управління транспортом, високотехнологічні виробництва (особливо атомні, хімічні тощо) і т.ін. Будь-яке несанкціоноване та протиправне втручання у інформаційний простір наведених сфер

життєдіяльності держави й суспільства, може призвести до тяжких та не передбачених наслідків.

Особливого значення в сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства держави відіграють її ресурси, система організації і вільного доступу до них всіх категорій суб'єктів інформаційної діяльності. Державні інформаційні ресурси (ДІР) набувають базової значимості при реалізації процесів глобалізації інфраструктур, а також в умовах інтеграції України до світового інформаційного простору.

Постановка задач досліджень

Проведений аналіз нормативно-правового спрямування, щодо процесів інформатизації та забезпечення захисту державних інформаційних ресурсів (ДІР) свідчить про мало системний характер відповідної діяльності в країні, спостерігається нечітка спрямованість визначення класів різних видів ДІР (мало деталізовані, або відсутні), тощо. Крім того, на концептуальному та нормативному рівні не обґрунтовано змістовне наповнення та не надано деталізоване визначення інформаційним ресурсам держави, не в повній мірі розроблені нормативно-правові акти (НПА), стандарти щодо поняття *державних інформаційних ресурсів*, їх складових та класифікації [1,2,3,4].

Звертаючись до теми класифікації ДІР в цілому, слід зазначити, що даному питанню приділяли увагу, як вітчизняні так і зарубіжні вчені. До них можна віднести: Новікова О.М., Богуша В.М., Мохора В.В., Додонова О. Г., О. В. Нестеренко, А. В. Бойченко, Горбенко І.Д., Хорошко В.О., Корнейко О.В., Грайворонського М.В., Корченка О.Г., Марущака А.І., Мельнікова В.П., Віхорева С.В., Касперського Е.В., Медведовського І.Д., Олійника О.В., та ін. Але питанню створення класифікації та розширенню поняття і визначення ДІР приділялось не достатньо уваги, про що свідчить існуюче нормативно-правове забезпечення.

Виходячи з наведеного, **мета статті** полягає у проведенні аналізу існуючого нормативно-правового та Законодавчого забезпечення, вітчизняних і міжнародних стандартів галузі інформатизації суспільства й держави. Необхідно детально розглянути питання, що регламентують зміст та визначення понять інформаційних ресурсів, національних і державних інформаційних ресурсів; провести порівняльний аналіз змістовного наповнення та технологій організації державних інформаційних ресурсів, а також дослідити загально-сформовану систему та найбільш поширені класифікації інформаційних ресурсів державних підприємств, організацій і установ. На основі проведених досліджень надати розширене визначення державним інформаційним ресурсам (в т.ч. електронним) та загальній системі держави, що їх поєднує.

Аналітично-правовий аналіз та визначення ДІР

Аналітично-правовий аналіз, а також проведені дослідження на базі існуючого

нормативно-правового забезпечення галузі інформаційних технологій та їх безпеки, дають можливість зробити висновок про недосконалість класифікації та змістовного наповнення поняття ДІР в країні. Відповідна діяльність органів державної влади, носить розрізнений відомчий характер щодо формування реєстру ДІР (в т.ч. електронного), та безпосередньо системи класифікації ресурсів держави.

Матеріал представлений авторами має достатнє підґрунтя, що сформоване спираючись на попередніх дослідженнях та сталих підходах до аналізу різних класів інформаційних ресурсів [1-4]. Тому, що б не втратити логіку викладення матеріалу статті, представимо основні отримані висновки і положення з зазначеного напрямку.

В нормативному документі (НД) «Технічний захист інформації на програмно-керованих АТС загального користування. Специфікації функціональних послуг захисту» (НД ТЗІ 2.5-001-99, затверджений наказом ДСТСЗІ СБУ від 29.05.1999 року №26), наведено визначення поняття інформаційного ресурсу, а саме:

інформаційний ресурс (ІР) - це власне інформація і (або) будь-який об'єкт, що є елементом певної інформаційної технології (технічні засоби обчислювальної або телекомунікаційної техніки, програми, дані і т. ін.).

Офіційно словосполучення «*державні інформаційні ресурси*», вперше з'явилося у Законі України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» (Закон України від 05.07.1994 року № 81/94-ВР зі змінами від 19.03.2009 року), де в ст.10 встановлено повноваження державних органів у сфері захисту інформації та визначено, що вони здійснюють заходи щодо виявлення *загроз державним інформаційним ресурсам* від несанкціонованих дій в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах та дають рекомендації з питань запобігання таким загрозам.

Надалі поняття ДІР можна прослідкувати в наступних законодавчих актах: Указ Президента України «Про заходи щодо захисту інформаційних ресурсів держави» (від 10.04.2000 року №582/2002); Законах України «Про інформацію» (від 2 жовтня 1992 року №2657-ХІІ-ВР) та «Про Національну програму інформатизації» (від 04 лютого 1992 року №74/98); Постанова КМУ «Про затвердження Порядку взаємодії органів виконавчої влади з питань захисту ДІР в інформаційних та телекомунікаційних системах» (від 16 листопада 2002 року №1772), яка визначає механізм взаємодії органів виконавчої влади з питань захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційних та телекомунікаційних системах; розроблено та введено в дію «Концепцію формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» (затверджена розпорядженням КМ України від 05 травня 2003 року №259-р.), де ДІР визначено, як складову національних інформаційних ресурсів; ряд інших нормативно-правових актів (НПА).

Визначено, що національні ресурси є важливою складовою стратегічних ресурсів держави, значущість якої зростає із розвитком інформаційних технологій та їх використанням в усіх сферах суспільного життя.

В «Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» в основних термінах приведені визначення національних ресурси та система національних ресурсів, але виникає необхідність уточнення та доповнення цих понять, в тому числі і введення поняття національні електронні інформаційні ресурси. Виходячи з проведеного аналізу остаточно дані поняття можуть бути запропоновані у нижче приведеному вигляді.

Національні інформаційні ресурси – це результати інтелектуальної діяльності в усіх сферах життєдіяльності людини, суспільства і держави, зафіксовані на відповідних матеріальних носіях інформації як окремі документи і масиви документів, бази і банки даних та знань, усі види архівів, бібліотеки, музейні фонди та інші, що містять дані, відомості і знання, які є об'єктом права власності будь якого суб'єкта України і мають споживчу цінність (політичну, економічну, наукову, освітню, соціокультурну, оборонну, ринкову, історичну, інформаційну тощо).

Національні електронні інформаційні ресурси – інформаційні ресурси незалежно від їх змісту, форми, часу та місця створення, форми власності, які існують та використовуються в електронному вигляді та призначені для задоволення потреб громадянина, суспільства, держави. Національні електронні ресурси включають державні, комунальні та приватні ресурси.

Система національних інформаційних ресурсів - організована за єдиною технологією сукупність національних ресурсів, необхідних для розв'язання завдань соціально-економічного розвитку держави та внесених до Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів; реєстр ресурсів - сукупність даних, упорядкованих для обліку і реєстрації ресурсів.

Питання термінології ДІР в зазначених нормативно-правових актах не розглядалось і тільки в Законі України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» (від 23 лютого 2006 року №3475-IV), вперше, остаточно визначено термін - державні інформаційні ресурси.

Державні інформаційні ресурси - інформація, яка є власністю держави та необхідність захисту якої визначено законодавством. Дане визначення є загальним (відсутня ідеологія класифікації ресурсів) та не задовольняє сучасним вимогам стандартизації і відповідності темпам розвитку інформаційно-правового простору суспільства.

Дане визначення є повним еквівалентом визначенню, яке приведено в [5]: «Государственные информационные ресурсы – это ресурсы, которые как элемент имущества находятся в собственности государства».

Однак, там же, наступною строчкою пропонуються обов'язкові кроки класифікації з

подальшою деталізацією за розділами: «Государственные ресурсы делятся на следующие группы:

- федеральные ресурсы;
- информационные ресурсы, находящиеся в совместном ведении Российской Федерации и субъектов РФ;
- информационные ресурсы субъектов РФ.

У Федеральному Законі Російської федерації (РФ) «Об информации, информационных технологиях и о защите информации» (зі змінами від 02 липня 2013 року №187-ФЗ) визначено, що «Информация, содержащаяся в государственных информационных системах, а также иные имеющиеся в распоряжении государственных органов сведения и документы являются государственными информационными ресурсами».

Таким чином, даним законом РФ наголошується, що інформація яка знаходиться та обробляється у державних інформаційних системах відноситься до ДІР.

Прикладом детальної класифікації ДІР РФ може служити підхід до представлення бібліотечної, музейної або архівної складової. Так, до бібліотечних інформаційних ресурсів РФ, згідно законодавства відносяться:

- публічні бібліотеки всіх рівнів (федеральні, регіональні та муніципальні);
- системи науково-технічних бібліотек та інформаційно-довідкових фондів;
- інформаційно-бібліотечна система Російської академії наук (РАН);
- бібліотечна система вищих учбових закладів;
- мережа сільсько-господарчих бібліотек;
- інші системи мережі.

При побудові інформаційних систем і мереж враховано галузеві та регіональні принципи, встановлено основи побудови мереж та кількісні показники існуючих фондів.

Нажаль, вітчизняна нормативно-правова база (НПБ) такої класифікації та нормативно-правової підтримки для ДІР не має.

Проблема визначення поняття ДІР та шляхів реалізації державної політики з зазначеного напрямку, є предметом професійної уваги провідних вітчизняних науковців, зокрема: І.В. Арістової [6], О.В. Олійника [7]. Однак, більш чітке і комплексне визначення, на думку авторів, останнім часом представлено у роботах А.І. Марущака [8,9].

Так, загальним висновком із проведеного дослідження доктора А. І. Марущака є визначений зміст поняття. Інформаційні ресурси держави – це взаємозв'язана, упорядкована, систематизована, закріплена на матеріальних носіях інформація, яка створена, зібрана на законних підставах органами державної влади або іншими суб'єктами за рахунок державного бюджету.

Така трактовка має право на існування й підтвердження цьому, також джерела РФ: «Государственные информационные ресурсы – информационные ресурсы, полученные и оплаченные из федерального бюджета» [10].

Автори О. Соснін, А. Марущак приділяють достатню увагу аналізу джерела фінансування процесів створення ДІР та наполягають на внесенні фрази «за рахунок державного бюджету» до визначення. Дане питання є неоднозначним та звужує юридично-фінансовий напрям формування ДІР.

Державні інформаційні ресурси та їх система. Введення термінів та визначень

На самперед, розглядаючи концептуальні питання класифікації національних інформаційних ресурсів, необхідно надати більш детальне визначення самих ДІР, їх системи і реєстру та на цій платформі, в подальшому, сформулювати визначення і напрями класифікації загроз ДІР. На думку авторів, основою для визначення ДІР, може служити тлумачення, що представлено «Концепцією формування системи національних електронних інформаційних ресурсів» для національних ресурсів, яке буде скоректоване відносно державного об'єкта власності та більш деталізовано за класами ресурсів.

Таким чином, ґрунтуючись на попередніх дослідженнях, поняттях і загальних визначеннях інформаційних ресурсів, національних інформаційних ресурсів (НИР), представимо нове, більш широке та сучасне визначення ДІР.

Державні інформаційні ресурси - це результати інтелектуальної та практичної діяльності, що сформовані в усіх сферах життєдіяльності людини, суспільства і держави, зафіксовані і систематизовані на відповідних матеріальних носіях інформації, як окремі документи і масиви документів, банки і бази даних та знань, усі види архівів і бібліотек, музейні фонди, інформаційні ресурси які обробляються й передаються у інформаційних системах державного і/або загального призначення, інші ресурси, що містять дані, відомості і знання, які є *об'єктом права власності держави* незалежно від форми власності на час їх створення і мають споживчу цінність, а також такі, що призначені для розвитку і задоволення потреб громадян, суспільства, держави та підлягають захисту згідно визначеної політики безпеки й чинного законодавства.

Державні інформаційні ресурси є складовою національних інформаційних ресурсів та мають споживчу цінність, а саме: політичну, економічну, наукову, освітню, соціокультурну, оборонну, ринкову, історичну, інформаційну тощо. Будь який суб'єкт інформаційних відносин України, має право доступу до Державних інформаційних ресурсів згідно визначеної політики безпеки та чинного законодавства.

Говорячи про державні інформаційні ресурси, ми не можемо не говорити про те, що вони повинні входити до певної системи, а саме *системи державних інформаційних ресурсів*.

Зважаючи на міжнародний досвід, основою зростання сьогодні будь якої країни у світовій економіці, згідно концептуальних задач Всесвітнього економічного форуму, є так звані 5 «і»: інформація, інфраструктури, інтелектуальний капітал,

інвестиції, інновації. Реалізація зазначених «і», а також організація накопичення, зберігання, оброблення, підтримка інформаційних ресурсів суспільства не можлива без системного державного підходу на основі інтегрованої інформаційної системи.

Одне з найбільш широких визначень інформаційної системи дав М. Р. Когаловський [11]: «інформаційною системою називається комплекс, що включає обчислювальне і комунікаційне обладнання, програмне забезпечення, лінгвістичні засоби і *інформаційні ресурси*, а також персонал що забезпечує підтримку динамічної інформаційної моделі деякої частини реального світу для задоволення інформаційних потреб користувачів». Зрозуміло, що *інформаційні ресурси* є складовими інформаційної системи та відповідно до форми власності можуть належати, як державі так і окремим недержавним організаціям, установам, фізичним та юридичним особам.

Державна система забезпечення інформаційних ресурсів та їх безпеки повинна представляти організаційне об'єднання державних органів, а також сил та засобів інформатизації суспільства, що виконують свої функції на основі правового доступу під контролем і захистом виконавчих органів та згідно чинного законодавства. Державна система інформаційних ресурсів та їх безпеки складає найважливішу ланку загальної системи національних інформаційних ресурсів в т.ч. особистості, суспільства і держави.

Основними завданнями такої системи є:

- реалізація процесів інформатизації країни, а також виявлення і прогнозування дестабілізуючих факторів і загроз інформаційним ресурсам, що є життєво важливими інтересам особистості, суспільства та держави;

- здійснення комплексу оперативно-організаційних і довготривалих програм, заходів з створення, накопичення, обробки й висвітлення інформаційних ресурсів та забезпечення системи вільного доступу користувачів згідно чинного законодавства;

- створення й підтримання в режимі безперервності функціонування стандартних процесів і різних класів функціональних послуг та засобів забезпечення інформаційної безпеки, тощо.

Органи (служби) інформатизації та безпеки ДІР можуть створюватися (на законодавчих засадах), як в державних так і в недержавних структурах для забезпечення потреб суб'єктів інформаційних відносин. Дані органи на основі укладення відповідних угод, законодавчих актів можуть бути приєднані до єдиної системи національних інформаційних ресурсів.

На теперішній час в країні створені та функціонують окремі елементи системи ДІР, тобто: інформаційні служби різноманітних міністерств, відомств, система технічного та криптографічного захисту інформації держави і т.ін.

Таким чином, під *системою державних інформаційних ресурсів*, будемо розуміти організований державою упорядковано-

інтегрований комплекс, що включає організаційно-технічні, нормативно-правові технології, методи, заходи та їх інфраструктури, тощо. Спираючись на проведений аналіз можна надати наступне розширене визначення системи державних інформаційних ресурсів.

Система державних інформаційних ресурсів – це організований державою упорядковано-інтегрований комплекс організаційно-технічних, нормативно-правових технологій, методів і заходів, а також взаємозв'язана і погоджено-функціонуюча сукупність суб'єктів інформаційної діяльності (державних, суспільства та окремих громадян) об'єднаних цілями й завданнями щодо формування, накопичення, збереження, достовірного оброблення, передавання, висвітлення та захисту державних інформаційних ресурсів у межах чинного законодавства України.

Спираючись на поняття системи державних інформаційних ресурсів, виникає наступний крок, необхідність розгляду питання державних електронних інформаційних ресурсів (ДЕІР). Визначення ДЕІР приведено в постанові КМ України «Про затвердження Положення про Реєстр інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем органів виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління» (від 03.08.2005 №688 зі змінами у редакції постанови КМ України від 07.09.2011 року №938). Згідно даної постанови, *державні електронні інформаційні ресурси* – відображена та задокументована в електронному вигляді інформація, необхідність захисту якої визначено законодавством.

З даного визначення не зрозуміло їх практичне призначення, класифікація, розташування, технології ідентифікації, тощо. Більш детально на ці питання відповідає схвалена в Україні «Концепція створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (розпорядження КМ України від 5 вересня 2012 року № 634-р). В рамках даної концепції складено «План заходів щодо реалізації Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (затверджено розпорядженням КМ України від 11 липня 2013 року № 517-р). Таким чином, виникає питання уточнення поняття державних електронних інформаційних ресурсів, як складової системи державних інформаційних ресурсів (системи державних електронних інформаційних ресурсів). Воно може бути представлено наступним чином.

Державні електронні інформаційні ресурси – державні інформаційні ресурси незалежно від їх змісту, форми, часу і місця створення, які існують та використовуються в електронному вигляді та призначені для задоволення потреб громадян, суспільства, держави. Державні електронні інформаційні ресурси є складовою Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів

Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів формується згідно розпорядження КМ України від 05.05.2003 року №259-р (Концепція формування системи національних електронних інформаційних ресурсів), постанови КМ України від 17 березня 2004 року №326 (Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів), наказу Міністерства транспорту та зв'язку від 27.04.2005 року №153 (Про затвердження Порядку проведення державної реєстрації електронних інформаційних ресурсів). Основна мета Національного реєстру: «запровадження єдиної системи обліку електронних інформаційних ресурсів держави і формується з використанням новітніх досягнень у сфері інформаційно-телекомунікаційних технологій».

Національний реєстр – це інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для реєстрації, обліку, накопичення, оброблення і зберігання відомостей про склад, зміст, розміщення, умови доступу до електронних інформаційних ресурсів та задоволення потреб юридичних і фізичних осіб в інформаційних послугах. Відповідно до «Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів» у реєстрі мають бути зареєстровані також і *державні інформаційні ресурси* (та, за бажанням, ресурси юридичних осіб), однак в законодавчих документах відсутнє само поняття реєстр електронних ДІР. Спираючись на попередні дослідження введемо визначення.

Реєстр електронних державних інформаційних ресурсів - інформаційна система, призначена для реєстрації, обліку, накопичення, оброблення та зберігання відомостей про склад, зміст, умови доступу до електронних державних інформаційних ресурсів, розміщених у Національному депозитарії та такі, що мають споживчу цінність, а саме: політичну, економічну, наукову, освітню, соціокультурну, оборонну, ринкову, історичну, інформаційну тощо.

Реалізація концептуальних шляхів, щодо створення єдиного інформаційно-комунікаційного простору, об'єднання й класифікація ДІР та їх використання всіма суб'єктами інформаційної діяльності та управління, створюють передумови для успішного розвитку всієї країни. Зрозуміло, що зусилля суспільства і влади на забезпечення інтеграції інформаційних ресурсів державних органів та місцевого самоврядування, ефективна інформаційна взаємодія підприємств, організація системи вільного доступу фізичних та юридичних осіб до ДІР, тощо, не можлива без реалізації конкретизованої програми створення Національного депозитарію державних електронних інформаційних ресурсів.

Зазначений підхід, повинен формувати єдині стандартні правила діяльності в інформаційному просторі країни (в т.ч. в глобальних мережах) для всіх учасників інформаційних відносин, незалежно від форм власності мереж передачі даних, а також технологічних рішень накопичення, зберігання, обробки, передачі і висвітлення інформації.

Державні нормативно-правові акти чітко визначають необхідність та планові дії щодо створення Національного депозитарію електронних інформаційних ресурсів. Дані процеси відображено у законодавчих актах в рамках електронного урядування, а також: у розпорядженні КМ України від 5 травня 2003 року №259-р «Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів»; Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» (відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 12, ст.102); Постанові КМ України №956 від 17 серпня 2011 року «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI»; розпорядженні КМ України про схвалення «Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» від 5 вересня 2012 року №634-р; Міністерством освіти і науки України було оприлюднено 27 листопада 2012 року проект «Положення про депозитарій електронних освітніх ресурсів», тощо.

Як нормативно-законодавчий акт, «Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні», схвалена розпорядженням КМ України від 15 травня 2013 року №386-р, визначає мету, базові принципи, стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні в період до 2020 року. Однією з основних задач, визначених Стратегією при формуванні сучасної інформаційної інфраструктури держави є створення Національного депозитарію електронних інформаційних ресурсів. Розробка, впровадження та супровід Національного депозитарію електронних інформаційних ресурсів, згідно розпорядження КМ України від 26 вересня 2011 року №1014-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні» закріплено за Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, а також за державними організаціями Держінформнауки і Укрдержархів.

Однак, на жаль, всі перелічені вище акти та документи встановлюють мету, задачі й етапи інформатизації держави, але не дають відповіді на питання, що є визначенням: Депозитарій електронних державних інформаційних ресурсів? Під депозитарієм електронних ресурсів ДІР будемо розуміти наступне.

Депозитарій електронних державних інформаційних ресурсів – інформаційна система державних електронних інформаційних ресурсів, створена на базі автоматизованих систем та погоджено функціонуючих програмно-апаратних комплексів, що забезпечують збір, облік, аудит, зберігання, оновлення, захист і доступ до електронних державних інформаційних ресурсів на основі інформаційних технологій та інформаційно-комунікаційних систем згідно визначеної політики безпеки та чинного законодавства.

Висновки

Таким чином, в статті проведено аналіз існуючого нормативно-правового та Законодавчого забезпечення, вітчизняних і міжнародних стандартів галузі інформатизації суспільства й держави. Детально розглянуто питання, що регламентують зміст та визначення понять інформаційних ресурсів, національних і державних інформаційних ресурсів. Проведено порівняльний аналіз змістовного наповнення та технологій організації державних інформаційних ресурсів, а також розглянуто загально-сформовану систему та найбільш поширені класифікації інформаційних ресурсів державних підприємств, організацій і установ. На основі проведених досліджень надано розширене визначення державним інформаційним ресурсам (у т.ч. електронним), їх реєстру, депозитарію та загальній системі держави, що їх поєднує.

Література

- [1] Юдін О.К., Богуш В.М. Інформаційна безпека держави. – К.: «МК-Прес», 2005. – 432 с.
- [2] Юдін О.К. Інформаційна безпека. Нормативно-правове забезпечення: підруч. / О.К. Юдін. – К.: НАУ, 2011. – 640 с.
- [3] Yudin O., Buchyk S. The analysis of normatively-legal providing of defence of state informative resources in information-telecommunication systems / Science-based technologies. – 2013. – №2 (18) / Engineering Sciences. – P. 202-206.
- [4] Юдін О.К., Бучик С.С. Концептуальний аналіз уразливості державних інформаційних ресурсів / Наукоємні технології. – 2013. – №3 (19) / Технічні науки. – С. 299-304.
- [5] Миндалёв И.В. Мировые информационные ресурсы. Государственные информационные ресурсы. – Режим доступу: <http://www.kgau.ru/istiki/umk/mir/index.html>
- [6] Арістова І.В. Державна інформаційна політика та її реалізація в діяльності органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / І.В. Арістова. – К., 2002. – 476 с.
- [7] Олійник О.В. Організаційно-правові засади захисту інформаційних ресурсів України: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О.В. Олійник. – К., 2006. – 201 С.
- [8] Марущак А.І. Інформаційні ресурси держави: зміст та проблема захисту // Правова інформатика. – 2009. – № 1. – С. 64-70.
- [9] Марущак А.І. Щодо поняття «інформаційні ресурси держави» / А.І. Марущак // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. – 2009. – №1 (1). – С. 11-15.
- [10] Делопроизводство и архивное дело в терминах и определениях: [Учебное пособие] / С.Ю. Кабашов, И.Г. Асфандиярова. – М.: Изд-во Флинта, Наука, 2009. – 296 с.
- [11] Когаловский М.Р. Перспективные технологии информационных систем. – М.: ДМК Пресс, Компания АйТи, 2003. – 288 с.

УДК 004.056.5 (045)

Юдин А.К., Бучик С.С. Правовые аспекты формирования системы государственных информационных ресурсов
Аннотация. Проведен анализ существующего нормативно-правового и Законодательного обеспечения, отечественных и международных стандартов отрасли информатизации общества и государства. Подробно рассмотрены вопросы, регламентирующие содержание и определение информационных ресурсов, национальных и государственных информационных ресурсов. Проведен сравнительный анализ содержательного наполнения и технологии организации государственных информационных ресурсов, а также рассмотрено сложившуюся систему и наиболее распространенные классификации информационных ресурсов государственных предприятий, организаций и учреждений. На основе проведенных исследований представлено расширенное определение государственным информационным ресурсам, их реестру, депозитарию (в т. ч. электронным) и общей системе государства, которая их объединяет.

Ключевые слова: государственные информационные ресурсы, нормативно-правовое и законодательное обеспечение, классификация государственных информационных ресурсов, национальные и государственные электронные информационные ресурсы, реестр и депозитарий электронных государственных информационных ресурсов.

Yudin O., Buchyk S. Legal aspects of the state information resources system formation

Abstract. In the paper analysis of the existing regulatory and legislative support, domestic and international informatization industry standards of society and the state has been conducted, are considered in the following article. The article considers the main questions of regulating the contents and definition of information resources, national and state information resources. The comparative analysis of informative filling and the state information resources organization technology is carried out, and also the developed system and the most widespread classifications of information resources of the state enterprises, organizations and establishments are regarded. Based on these conducted researches provided an expanded definition of state information resources, their roster, the depositary (including electronic) and the general system of the state which unites them.

Key words: state information resources, regulatory and legislative support, the classification of government information resources, national and state electronic information resources, registry and depositary of electronic government information resources.

Отримано 6 лютого 2014 року, затверджено редколегією 27 лютого 2014 року
